

Anmeldelse

Uldjydens triumf: 1638

Forfattere. Kristine Holm-Jensen

Forlag: Aarhus Universitetsforlag

Udgave: 2024

Originalsprog: Dansk

Sideantal: 100

Hardback

Vejledende pris: 129,95 kr.

Anmeldt af Morten Grymer-Hansen

Et af de seneste skud på stammen af Aarhus Universitetsforlags succesfulde serie 100 Danmarkshistorier er historien om uldjderne og tekstilproduktion i Midtjylland. Den er skrevet af Museum Midtjyllands direktør, etnolog Kristine Holm-Jensen. På grund af formen har Forfatteren altså skulle overholde nogle formkrav, bl.a. at bogen skal være på 100 sider.

Holm-Jensen er generelt velskrivende og engagerende som forfatter, og hun formår at formidle historien om tekstilindustrien de sidste omtrent 200 år på en velstruktureret og gennemskuelig facon. Forfatteren, der tidligere har behandlet emnet dybdegående i sin store bog ULD, er en dygtig formidler af sit materiale og velvalgt som forfatter til denne danmarkshistorie.

Den første del af bogen, der behandler tiden inden industrieventyrets begyndelse i slutningen af 1800-tallet, er ikke den stærkeste del af bogen. Dette skyldes muligvis, Holm-Jensens primære etnologiske metode med anvendelse af mange interviews, der i sagens natur er bedre kilde til de sidste 100 år end det, der ligger længere tilbage. Sammenhængen mellem Herningsholm-schäferiet fra 1638 og den senere tekstilindustri fra slutningen af 1800-tallet bliver desværre af den grund uklar, og det fremstår mest af alt som en påstand, når forfatteren beskriver det uldproduktionen som en ubrudt tradition fra 1630'erne og frem. Det havde været mere i tråd med bogens øvrige indhold – der i langt overvejende grad behandler tiden fra 1870'erne og frem – at have et årstal som 1877, hvor jernbanen kom til Herning, som undertitel, fremfor 1638.

Det mest interessante ved bogen er den plads, Holm-Jensen ofrer på fortællingen om tekstilindustrien som historiebrug i Vest- og Midtjylland, og hvordan hun vender tilbage til spørgsmålet om et særligt uldkræmmersindelag på egnen. I samme forbindelse rejser hun nogle relevante spørgsmål om, hvordan et fokus på fremdrift og liberalistisk politik, kan besværliggøre kulturarvsbeskyttelsen i området, hvor kulturhistorien ofte må vige for industriens og erhvervslivets interesser. Det taler til forfatterens fordel, at hun ikke er bange for at gå i clinch med de mange fordomme og snart sagt smædeskrifter, som Herning-egnen har været og fortsat er udsat for.

Holm-Jensen kommer ikke helt i mål med at gøre fortællingen om uldjyden og miraklet på heden til en danmarkshistorie. Det står ikke rigtigt klart, hvilke spor tekstilindustrieventyret har sat sig i dansk kultur uden for det behandlede område – måske slet ingen? Det var generelt tilfældet, som Holm-Jensen også fremhæver, at det var produktion fremfor design, der var i højsædet, og man kan tænke, at dette også betød et fokus på kvantitet over kvalitet, hvilket på sin vis lever videre med Bestseller-virksomheden. Man kan have svært ved at få øje på triumfen.

Kirstine Holm-Jensens store interesse og viden om emnet skinner igennem, og bogen fremstår som en letlæselig og udførlig indføring i uldtekstilindustrien i Herning og omegn, og dens betydning for lokalområdet i dag.

